

"СВОБОДА" (LIBERTY)

Published daily except Sundays and Holydays, at 88 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. Edited by Editorial Committee.

Subscription rates: Three cents the copy. One year \$7.00, Six months \$4.00, Three months \$2.00. Foreign and Jersey City Rates: One year \$10.00, Six months \$6.00, Three months \$3.00.

Address: SVOBODA, 88 Grand Street, Jersey City, N. J. Telephone: 4-6600. Telegram: SVOBODA.

Permitted to publish... Ukrainian National Association, Inc. 486 Montgomery. Telephone: 4-6600.

ДОБИРАЮТЬСЯ ДО СЕМОЇ ШКИРИ.

(Написана стаття).

Лялька скаженина супроти нашого старого краю, многострадального Галичини, доходить до найвищої ступені. Тож, тепер дієся в сім краю горю, крові і сліз, перемітають всі страхати дотеперішньої польської господарки на землі наших пращів.

У Львова прийшла вістка, що Ляхи замкнули останню незалежну українську газету "Вперед", а за те списали 12 мільйонів польських марок на газету зрадників Яковца та Твердохоба, яких ще сука верба не зміне! Всі українські газети замкнули: "Діло", "Свобода", "Громадська Думка", "Українська Думка", "Раду", "Нову Раду", "Громадський Голос", тепер "Вперед"! Чотири мільйони галичанців Українців не мають газети, не мають голосу! Ляшка скаже антанті: "Глади, антанто, який рай в Галичині! Самі українські газети, "Рідний Край" Яковца та "Обнова" Твердохоба, пишуть, що Українці хочуть бути під Польщею, а нема ніюдої газети, доки побіла іннакше! Се доказує під Польщу, тиш купка неспокійних духів думає іннакше!" — Українському народові в Галичині забнеблювано силою уста, аби свіст не чув протесту, не чув крику, не чув стону сею народом!

А що ми на се, американські Українці? Будемо мовчати? Як Ляхи завлазали уста 4 мільйонам наших братів, то і ми мовчимо? — бо так Лях каже! Як розбиті каже запоможе віче, ревучи дикими фолосами, то в нас є сила голосу, то в нас є енергія, то в нас є то до організації і охота? Так! Але як Ляшка п'ястку замкає козюк нашого народу в старім краю, то ми спимо, то ми тоді гиніли колоди, то в нас тоді грозу нема, ані енергія, ані організація, ані охота! Не наряд ми, а стадо рабів з собачою натурою, як ми мовчимо на то все, як дальше будемо терпіти то заболити, ту дсорганізацію поміж нами — на вітку Ляхам, на славу проклятої Польщі!

Наче грім за громом б'ють в нас вісті зі Львова про те, що до семої шкири добираєся Лях. Чортівський план зачали переводити Галєцький і Маліна, польський намісник Галичини та польський генеральний прокуратор у Львові — і то на розказ з Варшави! Хочуть поставити перед суд за "державну зраду" всіх визначних українських провідників зі Львова. Ляхи хочуть знищити провід і мовку народа. Се ім порадили їді дівалю-Юдї Яківи і Твердохоб, на яких уже стрічок сучесья! — Вони думають: "як значимо осередок народа, його мовку, то маса без проводу нічого не вліє і аса тоді опанує край!" І зроблено процес о "державну зраду", за яку жде кара смерті або доживотної тюрми. — Проти цього не буди ся "державна зрада"! Проти маєстату "Ржечисполпелте Польській"! Кого можна обжалувати за се? Тільки того, хто хоче звальти польську державу або хто хоче відорвати від неї яку провінцію, що належить правдо до Польщі! Когож в тім випадку обжаловують Ляхи за "зраду" Польщі? Українських провідників зі Львова за те, що український "Народний Комітет" зі Львова оголосив був за границю, і у "Вперед" заву, що Галичина ніколи не згодиться на примушення пі до Польщі але признає лише владу "Укр. Національної Ради"! Чи се "зрада" проти Польщі? Ні! бо ніка держава у світі не признає себе державою у світі не признає себе Галичини Польщі і Галичина не є польська провінція, не є часть Польщі. Польща має лише тимчасовий мандат (допущення) удержання ладу в Галичині. Але Ляшка значають сей

безправний процес, щоби показати всім Українцям, що Галичина се польська провінція. Як Українці приймуть се спокійно, то се знає, що признали польське право до Галичини.

А що знов ми, американські Українці на се? — Галєчане вже запроствували в суді проти себе безправства, заявляючи, що вони не є польські піддані, не підлягають польському праву, та що Галичина не є часть Польщі. А що ми? Будемо мовчати? Будемо спокійно приглядатися, як Ляхи судують наших провідників у Львові на смерті чи на згинутті в тюрмі? Чому би ні? Се так як в шкуру або на якім "шоув". Там, в старім краю, наш людє през судом задухав по герейським загладі смерті оуби, а і пенно не зарповаду себе, пенно не признають права Польщі до Галичини! А ми звідси, з Америки, будемо приглядатися тому задуку, яке який комедія та будемо "брати брано", "шодикити" борбу наших братів, будемо "лікаво читати" про се в наших газетах — кому би ні? Сеж не м'ного не коштує, а "лікаво" приглядатися, хр'їти! Разе Ржек-Полсота чи Галєцький, Палсудський чи Петрушевич, Галєцький і Маліна чи патроні зі Львова? Ажке! то такіі "шоув" для нас. А часом, як нам дуже сподобаєся "шоув", то дамо на него 2 долари або аж 50 центів — аяке! цілий "маєток" (того самого дня, "калатем" собі в компанії горючико за 10 доларів за здоровля наших героїв у Галичині) — аби потім наше ім'я і назви, як великого "жертводавця", було надруковане в газеті!

Така-то має наша поміч старому краю. Знаєс нам що-як дамо долара, два чи п'ять-ажеммо заспокоили своє сумління, вже "помогли" старому краю, вже зробили своє! Ой ні, браття! Як на долар чи п'ятько має все скінчитися, то в Вам скажу, браття, що Ви не викуните свого сумління ні за тисячі ні за стотисяч доларів. Бо долари доларями, і їх ніколи для старого краю не буде забогато! Але ту треба ще чого иншого, ту треба Вашого голосу, Вашої оінії, Вашої політики. Ту треба голосу одного мільона американських Українців. Треба, аби його було чути у конгресі, у сенаторах, у писемках, денешах і депутатиях до Вашингтону. Так робитесь політику в культурній сфїрі! Так поможемо старому краю!

І не слухайте Кайнових голів, котрі скажуть, що то "лічного не поможе". Брешуть вони як пси, ті дичий агенти — свідомо-або жеслом! А оці протести зробили та, що Галичина не признаю Польщі, ні вітти на 25 літ! А чі знає Америка, як страшні рїч діються в Галичині? Чи знають про се Ваші конгресмени, сенатори і Ваші стейтс? Чи сказав то нім хто? Чи будиєте в них? Предложайте ім хоч оден справний факт? Через Дука Старого мають вони то знати? Жаданість від них, аби конгресу вивсл слідчу комісію до Галичини? Жаданість від них, аби Америка признала Західну Укр. Републику і їх правителство, "Національну Рад" — Всего того Ви не зробили, все те знаєдано, все те наш смергельний грїх проти Старого краю. Направмо його! Се не лїзно! Саме остання година!

Як Ляхи добираються до семої шкири наших братів у Галичині — нам остання поря з'являється на оборону Галичини. Як сего не зробимо, і то зараз — то ми не лєде.

Свідомий.

БРІЯН І УКРАЇНЬСЬКА СПРАВА.

(Від власного кореспондента).

Коли з початком 1919 року Леєгатура Української Народної Републики на Мирову Конференцію приїхала до Парижа, — президентом французької республіки був Пуанкарє, президентом ради міністрів Клемансо, міністром заграничних справ Пішон. Що-до Сходу Європи французька політика, який давав напрям очевидно Клемансо, заглада до збудовання "великої Польщі", яка була би для Франції забезпеченням проти Німеччини, і до збудовання, після повалення совітського правителства, "єдиної неділяної" Росії, яка продовжувачи традиції царської Росії, остала би далі союзницею Франції. Се становище французької політики що-до Сходу Європи було міродатне також для її становища в українській справі. "Велика Польща" могла повстати тільки коштом Східної Росії, "єдина, неділяна" Росія мусіла задержати панування над Україною, — тому Франція була рїшучою проті нас, як також проті інших народів на території давної Росії, які оборонялись проти російської і польської імперіалізму.

Кругом Бріяна гуртувалося тоді група парламентаристів, які хотїли повалити кабінет Клемансо. Одначе ці іх заміння не повелися. Клемансо вдержався аж до нових виборів при кінці 1919. Бріяна і його прихильники одні з найважніших між ними, Франклін-Бултон, зовсім не ввійшов вповне. Тут треба зазначити, що Бріяна не належить до ніякої партії і має тільки прихильність рїжких груп, але не має опори в якїсь сильній партії. По виборах Клемансо який кандидатства на президенту республіки. Заходи його політики довели до того, що він не кандидував і зусувався від політичного життя. Одначе Бріяна і його прихильники не ввійшли до кабінету.

Влітку 1919 року Деєгатура Української Народної Республіки через свого члена д-ра Артіма Галєва вдержувал зносини з групою Бріяна. Политично не вражінє цих зносин було таке, що ся група схилилася до того, щоб повелати думки відвагою, "єдиної неділяної" Росії і помогти Українській Народній Республіці та іншим національним державам на території бувшої Росії в війні проті російського совітського правителства та в будові "єдиної держави". Чи ся група, відійшовши від власти, була би справді повела таку політику, се годі справдити.

В сїй групі зробило вже вражінє, що на голову Деєгатури Української Народної Республіки в Парижі призначено влітку 1919 року графа Михайла Тишкевича, відомого з своїх консервативних і клерикальних поглядів. З початком 1920 року я вїхав з Парижа і з того часу не маю інформації, як ставився Бріяна і його прихильники до української справи. При тім треба зазначити, що положе на Україну з того часу змінилось. Правительство Української Народної Республіки втратило територію, втратило підмогу більшість українських партій, зрелоса Галичина в користь Польщі і пішло ввагалі під польський протекторат.

З другого боку російське совітське правительство формально признало державну самостійність України як радянської (совітської) республіки (в дійсності правительство радянської України є залежне від правителства совітської Росії) і обі совітські республіки починають збудувати собі признанє і державні антанті: Англія вселє з ними торговельні переговори, Франція дозволяє своїм підприємцям на торговельні зносини з ними і т. д.

Що в таких відносинах зрозумїти кабинет Бріяна в українській справі, не беруся вгадувати. Згаду радше про його відносини до української справи в 1919 рік, як про чистий історичний факт, який у сїй час не міг дати ніяких наслідків.

Др. Михайло Лозинський.

Вїдень, 22. січня 1921.

ЧИ УКРАЇНСЬКИЙ РОБОЧИЙ НАРОД ПРАВИТЬ УКРАЇНОЮ?

Хто навчиться вибирати епід якийсь демок большевицький редакторів рїдкі зеренця якої лапки, той знає, як основно іє лайливий науки є те, що, мовляв, на Україні повстало правительство українських робітників та селян і що те правительство і править Україною згідно з волею українського робітництва і бідного селянства.

Вїденська "Нова Доба", орган закордонної групи української комуністичної партії, кидає дуже цікаве світло на ті питання. Що править Україною під теперішню хвилю? Чи править тепер українським краєм українське робітництво та селянство?

"Нова Доба" відповідає коротко і ясно: Україною править теор диктаторським способом одна партія. Того партією є Комуністична Партія (большевїки) України. Всі другі партії не допущені до участі в правленні краєм.

Хто є ся партія? Чи се українські робітники та українські бідні селяни, як се пробокують серед вуличної, гідної пиянця лапки большевицьки в Америці?

Як Комуністична Партія (большевїки) України є дійсно українська партія, то вона певно складається в своїй більшості з того робітництва, котре становить більшість робітничої класи на Україні. Більшість, і до подавляючої більшості, робітничої класи на Україні становить робітництво українське. Як Комуністична Партія (большевїки) України, є дійсно організацією робочого ладу України, то в нїй переважують українські робітники, український міський та сільський пролетаріат.

Правда, є на Україні також не-український робітничий люд, і моглиб вони бути в Комуністичній Партії (большевїки) України. Через те партія не є не-української національності, подібного характеру, що в нїй є люди другої національності, подібного характеру, що в нїй є люди національного характеру через те, що в нїмую поселяються люди другої нації у невеличкі числі. Яє більшість рїшше про національний характер краю, так більшість рїшше про характер партії.

Ось чому питаємося: Хто становить більшість в Комуністичній Партії (большевїки) України, в тїй правлячій партії України?

"Нова Доба" відповідає ясно, що Комуністична Партія (большевїки) України по своїм складі не являється організацією українського робітництва. І "Нова Доба" стверджує, що ся партія складається переважно з мілітарної та бюрократичної дрібно-буржуазної інтелігенції з незначною дїлюшкою московського та помосковського робітництва, що живе на Україні. Не українські бідні селяни та міські робітники, про котрих уже горлають наймити московських диктаторів, становить більшість правлячої партії України. Яє є які селяни та робітники в Комуністичній Партії (большевїки) України, то вони не Українці, а Москалі або перекачанці України, то є ті, "халхи", і, "тоже Малороси", що то української мови цураються, бо вона для них мало панська, занадто хлопська.

Але її тї селяни та робітники, які вони не були, становлять лише меншість в партії. Більшість правлячої партії України становлять не в Україні і не робітники і не селяни. Більшість партії се всякого рода інтелігенції, котрі приїхали на Україну весті війну та правити здобутим краєм, одним словом "джабові"!

"Нова Доба" виривно доказує се рахунком. Комуністична Партія (большевїки) України має всего 15,000 членів. Як відомо, на українській території є більше, як 15,000 рїжких політичних джабів. Її політичні джаби роздають лише членам правлячій партії. Значить, ці члени партії, тільки їх є, мають якісь політичні джаби. Уся партія се партія джабовиць. Кожий, кого допустять до партії, може сподіватися політичного джабу. Яєно, що вся партія мусить бути партією урядовиць, бюрократів, — каже орган українських комуністів за кордоном.

Що є ідеологія не є ні міський, ні сільський робітники, а інтелігенція, се доказують також усі наочні свідки, що були на Україні.

Сей факт, що Україною править не українське селянство та робітництво, ає чужа українському селянству та робітництву мілітарна та бюрократична дрібно-буржуазна інтелігенція, пояснює нам не мало фактів не лише з історії революційного руху на Україні, але її з історії большевицького серед України в Америці. Богато людей домоло собі голову над тим, чому большевицький рух в Америці відіпано під провід бувших прислужників австрійських козубів, се недавніх ворогів всего, що заносило соціалізм, неувїк, котрі кромі грубої лапки не можуть нічого з голови видобути. Джабовиць, верженець супроти українського робітництва та селянства серед правлячої партії на Україні пояснює в значній мірі ту моральну ганю, що розсилає серед так званого большевицького руху між українським робітництвом в Зауочених Дервах.

ЩЕ 2 ТИЖНІ ПРІЄДНУЄТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКР. Н. СОВЗА! ДО КІНЦЯ ЛЮТОДО ПРИЙМАЄТЬСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ЗА 50 ЦЕНТІВ ВСТУПНОГО.

ПЕРЕПИСА РЕДАКЦІ.

Що писати в дописи про збори для збирання шерів на компаню?

В. Білякобрав, Бейон, Н. Дж. — Ваші дописи одержали, але в такїй формі помістити не можемо. Присмолюте до нас докладніше: що се так астрономічний годинник, про котрий пишете? Хто його придумав? На що збирати шерів? Кілько, думаете збирати? Астудитер подати докладніший про перебіг зборів. Сего вимагає передовісім загальною справа. По друге, се треба, щоби зробили допис цікавою для всіх читачів часосини по всьх закутках Америки.

Новинки про уойства.

І. Л., Гротон, Н. П. — Дякуємо Вам за Ваш турботу коло збирання надісланих Вами новинки. На жаль помістити їх не ставляють ні містити. Астудитер подати докладніший уойства: одно уойство поповнено з помішан розуму, піджадом другого була любов та забавити, третє се самовійство. Правда, се містять їх мішеві газети, котрі читачи живуть в сїй одній околині. Через те якраз ми не можемо їх містити. Містять їх мішеві часосини. Бо межі ними є багато знакомих ти осіб, що грають так або іннакше яку роль в трагічній події. Для такої газети, як наша, котрі читачі розкинені по усій Америці, не може мати великого інтересу новинка про звичайне уойство або самоуойство в Гротон, Роустер, чи деінде. Проню собі дити предствити, що редакція назбирала таких новин з цілої Америки, або що кожний десятий читач

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОВЗА. В інтересі членів У. Н. Св. Союзу просимо, щоби кожний член, коли він відноситься з якоюнебудь справою до адміністрації "Свободи", подавав конкретно число того відділу У. Н. С., до якого він належить. Адміністрація "Свободи".

